

tijdelijk te schorsen als oefenaar in de Gereformeerde kerken. De Classis verzoekt, dat de vacante kerken hiervan goede nota nemen.

Namen de Classis Dordrecht,
H. G. DE JONCK, Scriba.

Acta der Gen. Synode.

Ondergetekenden, die in de jongste Generale Synode zitting hadden in het Moderamen en benoemd werden tot besorging der Acta, kunnen bij dezen mededeelen, dat de Acta der vorige week gereed gekomen zijn, en dat aan elke kerk een exemplaar daarvan gezonden is. Indien een kerkraad er geen mocht hebben ontvangen, hij hebbe de goedheid zich te wenden tot de uitgevende Firma D. Donner te Leiden. Naar het door de Synode van Middelburg bepaalde zullen de kosten door de gezamenlijke kerken worden gedragen, en dies omgeslagen naar den maatstaf, daarvoor vastgesteld en in de Acta zelf te vinden. Mededeelingen van het bedrag voor de gezamenlijke kerken van elke Provincie zal geschieden door den derden ondergetekende.

W. J. DE HAAS,
H. HOEKSTRA,
J. VAN DER LINDEN,
B. VAN SCHILLEN.

5 Februari 1897.

Buitenland.

Engeland. Eene lezing over Cromwell.

Het is ons eene oorzaak van vreugde, dat in Engeland de aandacht door een man als Dr. Horton gevestigd is op den persoon van Oliver Cromwell. Deze heeft een lezing gehouden over den man, wiens invloed eenmaal zoo groot was in Engeland en daarin verklaard, dat zij, die getracht hebben eene levensbeschrijving van Cromwell te geven, mannen geweest zijn, die niet in staat waren zijn godsdienstige temperaat te verstaan. Carlyle kon niet gezegd worden te sympathieeren met het standpunt dat Cromwell in de religie innam, en wel bewoondt hij Engeland's protector, doch juist in dingen die minder bewonderenswaardig zijn.

De beste, korte levensbeschrijving die van Cromwell gegeven is, noemt Dr. Horton die van Frederic Harrison, een positivist, die, niettegenstaande zijn historisch zinn, toch niet in staat was het leven en het werken van Cromwell te begrijpen. Dr. Horton zette voor zijn gehoor uiteen, opdat de persoon van de heldenfiguur van Cromwell beter zou worden begrepen: 1° welke de taak geweest is, die hij had te volbrengen, voordat de burgeroorlog van 1642 uitbrak; 2° dat de persoon van Cromwell berekend was voor zijne taak; 3° welke wegen hij bewandelde om zijn doel te bereiken, en 4° welke algemeene vooroordeelen er bestaanden, die de waardering van Cromwell onmogelijk maken.

Dr. Horton betoogde, dat het noodzakelijk was, dat de toekomst van Engeland in het midden der 17de eeuw absoluut eischte dat de troon van Engeland tot in het stof vernederd werd, en dat men den koning beoefende van zijn prerogatieven. Ook moest de kerk in die dagen veraderd worden, om haar te leeren, dat zij niet door kracht en geweld, maar door de prediking van de waarheid heerschen moet. Het was moeilijk die taak te volbrengen, maar toch heeft Cromwell haar volbracht. Wanneer hij niet was opgetreden, had men in Engeland toestanden gekregen, gelijk men die tegenwoordig nog in Rusland heeft. God verwekte in Cromwell een man, die opgewassen was tegen den overmachtigen Stuart.

Voorts toonde Dr. Horton aan, hoe Cromwell zijn militaire opleiding verkreeg door den Bijbel en op zijne knien. Hij vroeg niet naar de afkomst van hem die hem in den strijd volgden, maar alleen of zij godverrezen lieden waren, die den oorlog in den naam des Heeren wilden voeren.

Ook betoogde de spreker, dat er voornamelijk drie beschuldigingen tegen Cromwell worden ingebracht. Ten eerste zou hij den koning op het schavot hebben gebracht; ten tweede zou hij oorzaak zijn geweest van vreeselijke bloedstorting in Ierland, en ten derde zou hij een tyrannieke macht hebben uitgeoefend en het Parlement behandeld hebben gelijk eenmaal de Stuarts hadden gedaan.

Het is te hopen, dat deze voorlezing, voor een talrijk publiek te Londen gehouden, den weg moge banen tot meerdere waardering van de groote persoonlijkheid van Engeland's protector.

Duitsland. Melancthon.

In Duitsland vierden de Lutherischen allerwege den vierhonderdjarigen geboortedag van Philippus Melancthon. Aan geschriften, die de beteekenis van den man, die Luther in het werk der reformatie zoo krachtig ter zijde stond, aantoonen, ontbreekt het niet. Men beschrijft Melancthon als den zwakkere, die, als de klimop den eik, Luther, niet misken kon. Lutherkleefde, onschouwen zijn karakter zooveel van het zijne verschilde, Melancthon aan met innige liefde. De eerste misslagen van Melancthon beschouwde hij steeds als zwakheden, en altijd heeft Luther er zich zeer in verheugd, wanneer zijn vriend zijne zwakheden door een geloofdaad weder herstelde.

Men doet echter verkeerd, wanneer men het karakter van Melancthon beschouwt als een pendant van Luther. Maar er is geen pendant van Luther te vinden, althans niet in Duitsland. Het optreden van Luther was profetisch; evenwel had hij een groot aantal medearbeiders, waaronder zeker Melancthon de grootste was. Deze laatste had niet hetzelfde weerstandsvermogen als waarover Luther beschikte, toen hij de wilde geestdrijverij wederstond, die te Wittenberg was losgebroken. Melancthon had zich bijna door de valsche mystiek van een Thomas Münzer laten meedelen, maar Luther wist de kerk bij de horens te vatten en de schadelijke werking van de geestdrijvers te neutraliseeren. Toen Melancthon op den rijksdag te Augsburg zonder Luther pal moest staan, kon hij niet doorzien, dat zijne tegenstanders van een anderen geest waren als hij, zoodat hij eene vereeniging met hen nog voor mogelijk hield, ja bereid was tot zulke concessies, dat hem ten slotte geld als prijs voor zijn algeheel overgang tot Rome aangeboden werd.

Maar dit nam niet weg, dat Luther Melancthon hield voor een schier onmisbaar werktuig des Heeren; en toen hij hem te Weimar zag liggen in de armen des doods, met gebroken oogen en vervallen gelaat, riep hij in toorn ontstoken uit: „God beware! Hoe heeft nu de duivel dit werktuig geschonden!“ en op het gebod van den reformator herstelde de stervende.

Wat Luther dan in zijn vriend waardeerde? Hij schreef eenmaal: „Ik ben er voor geboren, om niet benden en dwalsen krijg te voeren en in het veld te liggen; daarom zijn mijne beken

zoo stormachtig en krijgstugtig. Ik moet de stonken en stammen uitroeien, en ik ben de man, die baan moet breken. Maar Magister Philippus rijdt recht en stil voort, bouw en plant, zaait en begint met lust, naardat God hem rijke gaven gegeven heeft.

Wat uit Luther's woord stroomde als uit den mond van een profet, wist Melancthon te systematiseeren en in zoodanigen vorm te gieten, dat het er bij het Duitse volk inging.

Jammer — maar doch dit wordt in de jongste geschriften en artikelen over Melancthon niet vermeld — dat Luther een tijd gehad heeft, waarin hij voor den geest van Melancthon uit den weg ging. In de eerste uitgave van de Augsburgsche confessie wordt de waarheid, dat de Heere God bij het werk der zaligheid de eerste en de laatste is, gehandhaafd. In de tweede editie wordt het synergisme, de medewerking der menschen bij de Goddelijke genadewerking, uitgesproken.

Luther heeft dit laten passeren. Doch op het laatst van zijn leven heeft hij daarover zijn leedwezen te kennen gegeven, en er bij gevoegd, dat hij wenschte, dat de Augustana na zijn dood weer zou worden gewijzigd. Bij zijn leven durfde hij die wijziging niet aan, omdat hij vreesde voor de ergernis.

WINCKEL.

Door Kinderen.

TOCH NAAR ZEE.

V.

Een half jaar was weder voorbijgegaan, toen op zekeren morgen een man, wiens kleeding hem als scheepskapitein deed kennen, de herberg van Smith binnentrad, en vroeg deren te spreken. De kastelein verscheen, en met een nitroep van verbazing staarde hij den binnengekomene aan. „Was zijn oude kapitein, onder wien hij gevaren had.“

„Je kent me dus nog?“ sprak de zeeman, zich nederzettend. „Nu, 't schijnt je naar den vleesch geëent te zijn, man, je zit hier in goeden doen.“ „Dat zou ik denken,“ antwoordde Smith, niet weinig geveeld door deze opmerking, „'t wil hier wezen kapitein.“

„Ik heb ten minste al veel van je gehoord, maar ik wou me zelf eens overtuigen. 't Is al zooveel jaren geleden, dat je op mijn schip waart. En als iedereen wist, dat hij het zoo goed zou krijgen als jij, bleef er stellig geen een matroos.“

„Waarom passen ze niet beter op hun zaken?“ zei Smith, met al de hoovaardigheid van een man, die meent dat het zijn eigen kracht is die hem groot maakt.

„Zeg liever op hun zakken“, hernam de schipper, „maar dat is tot daaraan toe. Ik kom je iets vragen: je hebt een zoon niet waar?“

„Ja, kapitein.“

„'t Moet een flinke jongen wezen: is dat zoo?“

„Hij is ten minste flink met de kluiten getroefd, en weet zijn weeje wel. Al de zeelui hielden van hem, toen hij hier was.“

„Is hij hier dan niet meer? Waar heb je hem gelaten?“

„Wel, kapitein, om u de waarheid te zeggen, zag ik hem liever geen zeeman worden; ik zit er niet kwaad bij en hij kan mij mettertijd opvolgen. En op zee, nu ja, 't kan meeloopen, maar hij heeft hier zijn bestaan voor 't nemen. 'k Heb hem maar bij een tuinman besteed.“

„En hoe denkt hij daar zelf over?“

„Ja, ziet u, de jongen is tegen zichzelf. Hij wil toch met alle geweld naar zee, maar ik zou wel een dwaas zijn, als ik hem dat niet belotte.“

„In geen deele!“ sprak de kapitein, die een zeeman was in hart en nieren. „Wat heb je een landrot van den jongen te maken, als hij er geen lust in heeft. Dat geeft toch niets; zoodra hij kan, gipt hij er toch tusschen uit. En als iemand lust heeft, dat zie je aan mij zelf, kan hij op zee ook wel vooruitkomen. Wat je winkel betreft, ten eerste ben je zelf nog ver van oud en bovendien, daar zijn koopers genoeg voor als je er al wilt.“

„Alles goed en wel, kapitein, maar als hij nu van de zee eens gauw zijn bekost moet hebben?“

„Hoor eens Smith“, sprak de ander, „ik wil je wat voorstellen. Als je jongen bepaald lust heeft, en anders niet, geef hem dan aan mij om voor hem te zorgen, dat er wat van hem groeit. Hij komt op mijn schip en ik geef je mijn woord, dat ik voor hem doen zal wat ik kan. Als 't goed gaat, zie je hem nog eens als kapitein terug. Je weet, ik ben een man van mijn woord.“

Dat wist Smith, en ook dat hij zijn jongen, als die op zee moest, aan geen beteren dan aan zijn vroegeren kapitein kon toevertrouwen. Toch aarzelde hij nog, en beloofde eindelijk met zijn vrouw er over te zullen spreken. Den volgende dag zou de zaak beslist worden.

Zoodra hij begreep, kunt viel de beslissing den ouders niet gemakkelijk. Wel hadden ook zij bespeurd dat het timmeren bij hun zoon niet veel gaf, wijl zijn hart meer op zee dan op het land was, maar aan den anderen kant wilden ze hem toch graag als welvarend kastelein eenmaal in den winkel zien staan. Evenwel 't vooruitzicht dat Walter nog wel eens kapitein kon worden — en waarom niet? — was ook heel verlokkelijk, en had vooral op vader groot vermen. Hij bedacht nu, dat hij zelf wel lang leven kon, en na hem nog wel zijn vrouw, en dan was er immers ook nog zijn dochter, die desnoods de zaak kon waarmaken, en er een best bestaan in zou hebben. Kortom, na lang beraad kwam men er toe te besluiten, dat Walter althans een reis doen zou. Dit besluit werd den volgende dag den kapitein mededeeld, die zei: „Dat is heel verstandig. Over een maand wacht ik hem. Aan een reis is hij in elk geval niet bedorven.“

Toen alsoo de kogel echter eenmaal door de kerk was, kreeg vader Smith spijt. Maar terugtrekken kon hij nu niet. Hij had echter ook geen lust zelf het groote nieuws aan Walter te vertellen, maar gaf in een kort briefje aan grootmoeder er bericht van, met verzoek het aan zijn zoon mee te deelen.

Met een schreeuw van blijdschap, die door heel het huisje weerklonk, ontving Walter de heuglijke tijding uit grootmoeders mond. Hij danste de kamer rond, op 't gevaar af de kopjes van het kabinet te werpen en tot grooten schrik van den grieken kater, die aan zulke woeste zeden niet gewend, op de vlucht sloeg. „Hoezo!“ Ik ga varen! „Naar zee!“ riep Walter telkens weer uit alle macht. Grootmoeder liet hem wijselijk stil begaan. Doch toen hij wat tot kalme was gekomen, sprak zij:

„Wel, mijn lieve jongen, 't doet me recht genoegen, dat je zoo in uw schik zijt over hetgeen u wacht. God geve dat het ook wezenlijk tot uw heil moge wezen. Bedenk evenwel, dat hoe prettig het zeeveren u ook toeschijnt, je toch niet enkel voor uw genoegen op 't schip komt. Zal er onder Gods zegen iets goeds van u groeien, dan moet ge werken, zoo goed als hier.

„O dat wil ik ook wel grootmoed!“ sprak Walter, „als ik maar geen glaasje behoef te spoelen, of rozen op te binden. He, zoo op het schip hier en daar te loopen en in den mast te klimmen, dat moet heerlijk wezen.“

„Weet je dat wel zoo goed?“

„O, zeker, ik ben al zoo dikwijls in de haven op een schip geweest.“

„Ja beste jongen, voor je plezier. Dat is nog wat anders dan er werk te doen. Denk maar eens aan dien jongen, waar ik je van verteld heb, die koetsier werd om het gemak en niet om het vak. Hij vond het rijden heel prettig, maar toen het erg koud werd en hard sneeuwde kreeg hij er genoeg van. Weet je nog wat hij werd?“

„O ja, grootmoeder, koksjongen. Maar zoo zal ik zeker niet doen. Ik ben voor wind en sneeuw niet bang.“

Grootmoeder zei maar niets meer. Op 't oogenblik was Walter rdd vervuld met het goede nieuws, dat hij voor niets anders ooren had. Ziet hem dus maar voortredeneeren en jubelen en springen tot bedijf toe. Toen die gekomen was gingen beiden ter rust. Doch Walter sliep dien nacht niet veel, en werd telkens wakker, louter uit plezier. Nu, dat was te begrijpen.

HOOGSTRA.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Geachte Redacteur!

Het is naar aanleiding van de onderteekening van het ingezonden stuk: „Onze catechisatie“, dat ik u een weinig plaatsruimte verzoek.

De onderteekening was: W. (Fr.) v. d. P. en werd in de environs mijner woonplaats natuurlijk ingevuld: Wurdum (Friesland) van der Ploeg. Aldus werd ik dupe van de zucht, om zich achter het schild der anonimiteit te verbergen. Voor mij niet erg prettig! Waarom plaatst men niet voluit zijn naam, wanneer men iets in de bladen schrijft? Hoeveel misverstand heeft het tekenen met een enkele letter niet reeds veroorzaakt! Wanneer men in 't bijzonder of in 't algemeen in de bladen beschuldigingen uitsprekt, laat men dan ook de riddelijkheid hebben, om met open vizier te strijden.

Het kan niet anders, of ieder, die weet dat de Ger. kerk alhier voor eenige weken een candidaat als herder en leeraar ontving, moet bij het lezen van bovengenoemd stuk denken aan Wurdum. Al de verwanten, vrienden en kennissen van onzen leeraar zien in het epistolieke een ageeren tegen hem door onderteekening. Dit nu spijt mij te meer, daar zijneerwaarde uitstekend catechetisch onderwijs geeft, hetwelk o. a. blijkt uit het steeds toenemend aantal catechisanten. Met dit schrijven hoop ik dan ook, M. de R., den indruk te geven:

1°. dat het stuk: „Onze catechisatie“ in geen geval kan slaan op Wurdum (Friesland);

2°. dat onderteekende evenmin de auteur is van bedoeld stuk.

Tevens verzoek ik dringend aan den schrijver, dat hij zich niet verschuile, maar dat hij zich openbare, opdat een ieder wete wie hij is, en opdat aldus alle misverstand worde uit den weg geruimd.

Hiermede zal hij tevens aan alle andere gemeenten met de initialen W. (Fr.) een diens bevestiging.

U dankende voor de opname, ben ik uw bestendige lezer

P. v. n. PLOEG,
Hoofd der Chr. school.

Wurdum (Friesland).

[Deze mededeeling is juist. Het stuk was niet van den heer v. d. Ploeg. Ren.]

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken

BEROEFEN: Amersfoort A. M. Schuurman, te Alphen a/d Rijn. — Reeuwijk c. a. H. Thomas, cand. a/d V. U. te Hoogeveen. — Geldermalsen Joh. S. Langen, te Oldelbroek. — Capelle a/d IJssel W. Hoogland, cand. a/d V. U. te Amsterdam. — Zaanland A. L. van der Valk, te Scheveningen A. — Veere, te Bonna, te Doorn. — Velp, J. W. A. Notten, te Haarlem.

AANGENOMEN: Twijzel, G. J. Weijenberg, emer. pred. te Nijkerk a/d Veluwe.

BEDANKT: Koudekerke (Zee), J. Hanis, te Oosterbieren.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEFEN: Den Burg op Texel (toez.) S. Monma, te Well. — Engelen en Empel, W. van Deursen, te Schagerbrug c. a. — Oudendijk c. a. G. Nijhoff, cand. te Farnsum. — Voorthuizen, D. van Poeta, te Barneveld c. a. — Sneeuw, H. Visch, te Dalem en Vuren. — Zollichem en Nieuwul, J. C. S. Locher, te Biddaard. — Nieuw, W. H. van Heuven, te Nickerk. — Wijk aan Zee, J. A. Gerth van Wijk, te Bennisbroek. — Alkmaar, F. J. Los, te Brinchem. — Rheden, J. Ph. Hatink, te Muiden. — Beekbergen, D. Cladder, te Schooneveld. — Hennaard en Hens, W. van der Bijl, te Malsden en Kornwerd. — Vrieschloot (toez.), J. A. Broekers, te Molkenwerum. — Eerbeek, G. van der Giesen, te Leunen. — Hall, P. de Haas, te den Hoek (bij Ter-Neuen). — Wakkensteerd, A. Troelstra, cand.

AANGENOMEN: Rotterdam, C. B. Oorthuys, te Katwijk aan Zee. — Fijnaart, J. Zweijdel te Noordelien.

BEDANKT: Westerbork, G. Nijhoff, cand. te Farnsum. — Overschie, W. van Sloten, te Rouveen (gem. Staphorst). — Sloten, A. Troelstra, cand. — Rozenburg c. a. M. A. van Rhijn, te Wateringen. — Hasselt, J. van Heiningen, te Huizen (t. Gooi). — Velsen, L. J. Blansen Henkens, te Wolven. — Vrouwepolder (cl. Middelburg), H. G. Rozenboom, te Eekerve (d. Zierikzee). — Zeerijp, J. Broekers, te Molkenwerum.

Advertentien.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,
Prinsengracht bij de Prinsensstraat,
No. 157,
AMSTERDAM.

Abonneert U op:

„HOLLAND'S KERKBLAD“

dat zich, onder redactie van Ds. J. C. SIKKEL en Ds. W. F. A. WINCKEL, steeds in toenemende belangstelling mag verheugen.

Om het uitgebreid aantal lezers bijzonder geschikt voor advertentien.

Prijs per 3 maanden f 0.65, per jaar f 2.30, vooruitbetaling f 2.30.

Te ontbieden bij alle solide boekhandelaren en bij den uitgever

D. J. VAN DER LEE, Voorburg.

Door Huwelijk

biedt zich aan, tegen Mei of later, eene besch. eene. Juffrouw, als HUISHOUDSTER. Goede getuigen staan ten dienste en van Geref. belijdenis. Brieven, lett. H., aan den boekhandelaar H. J. KOEBRUGGE, te Winterwijk.

Bij J. H. DUNK, te Rotterdam,

verscheen:

TWEETAL PREDIKATIËN.

Des menschen leven en des Heeren goddelijke verheerlijking. (Pa. 103: 15-18). — Het einde der rechtvaardigen en der goddeloos. (1 Petrus 4: 18), gehouden te Middelburg, op den eersten rustdag na het overlijden van Ds. G. KRAMER, DOOR

P. A. E. SILLEVIS SMITT,

Predikant te Rotterdam.

40 bladzijden 30 cent. Tweede druk.

Voor een liefdadig doel.

Alarmede GEDENKZUIL ter gedachtenis aan hetgeen God gedaan heeft voor en in de kerk des Heeren van Rotterdam, 1887-1897, 28 bladz. 15 cent. Toespr. van Ds. LION CACHET, v. VEELLO, VEDER en SILLEVIS SMITT. Beide alom te ontbieden.

Uitgave van de Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Dr. D. P. ROSSOUW,

MEDERFGENAMEN VAN CHRISTUS.

Geschiedenis van de vervolgingen der Christelijke kerk.

3e stuk, Prijs f 2.70.

Prijs van het complete werk f 6.— ingenaald; in fraaie stempelband f 7.50.

DE UITGEVER:

BOEKHANDEL,

voorheen HOEKER & WORMSER.

Bij GERS. HUGHE, te Rotterdam, zal, bij genoegzame deelneming, verschijnen:

DE BRIEF

van den H. Apostel Paulus aan die van Ephese verklaard en toegepast,

DOOR

PETRUS DINANT,

in zijn eerv. leeraar. Bed. des Goddel. Woords te Rotterdam.

Compleet in 3 deelen f 12.50.

Prospectus en proefblad op aanvraag te bekomen.

De uitgevers garandeeren de intekenaars, dat dit werk door hen binnen de eerstvolgende 10 jaren niet in prijs zal vermindert worden.

Theologische School

der Gereformeerde Kerken in Nederland.

In de maand Januari ontvingen we de volgende Collecten: Van de Gemeenten Voorburg f 12.80; Nederhorst den Berg f 1.69, Velp A f 17.40, Naarden f 1.65, Borsward A f 6.79, Borsward B f 3.90, Makkum f 5.38, Oosterdijk f 6. Wommels f 6.35, Cubaard f 3.50, Wons f 5. Schraard f 4. Schettens f 3.98, Emmora f 0.82, Pingjum f 0.84, Gaast c. a. f 2.00, Piam c. a. f 2.25, Andijk f 15, Opperdoes f 7.47, Mommikdam f 5.14, Maassluis B f 34.80, Gouda A f 15.15, Antwerpen f 3.

Halve Collecten: Amsterdam B f 207.50; Middelburg A f 10.72, Middelburg B f 7.55, Middelburg C f 12.97, Vlissingen A f 14.44, Vlissingen B f 8.78, Serooskerke A f 4.47, Serooskerke B f 5.40, Vrouwepolder f 2.30, Oostkapelle f 2.43, Koudekerke f 9.97, Meliskerke f 2.50, Veere f 4.41, Domburg f 1.72, Grijskerke f 6.17, Arnhem f 0.97, St. Laurens f 1.20, O. en W. Souburg f 8.19, Middelburg A f 7.02, Middelburg B f 5.70, Middelburg C f 14.15, Vlissingen A f 8.60, Vlissingen B f 8.53, Serooskerke A f 4.49, Gapingen f 1.17, Vrouwepolder f 1.75, Oostkapelle f 2.17, Koudekerke f 7.93, Meliskerke f 2.27, Veere f 2.75, Domburg f 2.13, Grijskerke f 7.61, Arnhem f 1.51, St. Laurens f 2.23, O. en W. Souburg f 5.77, Haastrecht f 2.50.

6 Dec. Coll. f 11.21, Velp B f 12.50, Steenwijk A f 5, Baambrugge f 10.45, Drachten f 11.50, Sas van Gent f 6.43, Enkhuizen f 32.13, Medemblik f 4.76, Marrum f 7.37, Bunschoten A f 39.04, Nieuwendijk bij Almkerk f 15.54, Katwijk a. d. Rijn f 16, f 64.90, Bedum A f 27.06.

Giften: Door Dr. Hania te Oosterbieren uit busjes 1-2 1/2 Centsvereeniging f 7.50; van G. K. H. te Zwartsluis f 2; van S. en J. te Sas van Gent f 20.

Voor de Uitbreiding: Groningen B f 32.21; Bedum B f 6.

J. NEDERHOED,

Penningmeester.

Middelstum, 15 Febr. 1897.

Serooskerke.

Hilversum.

Bij W. VAN OOSTEN, te Maasland, verscheen

de 4de druk!

HANDLEIDING

bij het onderzoek der Bijbelsche Geschiedenis,

DOOR

J. LOCK.

Prijs. 25 Cent.

Na ontvangst van het bedrag wordt i Eks. franco toegezonden.

Vrije Universiteit.

Is dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributies:

Door het Loc-Comité te Rotterdam (2e storting) f 402.25; door den heer A. W. de Leeuw Jr. te Schooneveld f 150; door den heer P. Pauw te Buiksloot f 15.50; door den heer J. van der Waals te Nijkerk a/d V. f 344; door den heer H. G. Rierink, uit Reeuwijk f 36.50; uit Sluiswijk f 6; samen f 42.50; door den heer D. Veerman te Boskoop f 10; door Ds. J. C. van Schelven te Dieren f 60; door den heer P. A. Zwart te Nijkerk (Fr.) f 6.50; door Ds. F. Drost te Vlaardingen f 123.80; van de Meisjesvereen. „Eben-haaser“ (3e en 4e storting) f 100, samen f 223.80; door den heer H. Bijkker R. te Steenwijk f 39; door Ds. B. B. van den Hoorn te Domburg f 8; door den heer C. van Essen M. te Brandwijk f 47.75; door den heer J. Dingenman te Gapinge f 5; door den heer J. W. Koning te Leiderdorp (afr.) f 4; door den heer A. B. H. Funcke te de Lemmer (1895) f 9, (1896) f 68; door den heer J. Caesar te Delfshaven f 72.75; per post ontvangen f 95.20; van den heer van V. te A. f 2.50.

Aan Collecten: (voor de Theologische faculteit),

Van de Geref. kerk te Augustinusg. c. a. f 1.63; van idem te Buitenpost f 7.50; van idem te Harum f 6.50; van idem te Eestrum f 0.41; van idem te Gerkesklooster f 5.00; van idem te Kollum A f 3.41; van idem te Kollum B f 6; van idem te Kooten f 0.55; van idem te Oosterveer f 0.79; van idem te Twijzel f 1.19; van idem te Veenwoudsterwal f 1.54; van idem te Westergeert f 3.28; van idem te Terneuzen f 18.81; van idem te Leuwarden B f 10.22; van idem te Zuullichem f 1.30; van idem te Aalsf f 8.68; van idem te Geldermalsen f 2.20; van idem te Garenen f 5.74; van idem te Well f 4.10; van idem te Bedum B f 5.25; van idem te Surhuisterveen (halve coll.) f 3.60; van idem te Oudega f 1.15; van idem te Ureterp f 1.35; van idem te Opbeinde-Nijega f 1.90; van idem te Boornbergum f 1.45; van idem te Drachten f 4.22; van idem te Delfshaven f 16.07; van idem te Bozum f 5.88; van idem te Huijtm f 3.47; van idem te St. Jacobi Parochie f 2; van idem te Berum f 2.97; van idem te Anjum f 15.30; van idem te Billa f 6.69; van idem te Schiermonnikoog f 0.76; van idem te Dokkum A f 8.87; van idem te Dokkum B f 28.04; van idem te